

Danuta Brzezińska

Towarzystwo Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich
d.brzezinska@wp.pl

Beata Antczak-Sabala

Stowarzyszenie EBIB, Książnica Kopernikańska w Toruniu
beata.sabala@ebib.pl

Biblioteka szkolna jaka jest – nie każdy chce wiedzieć

Tematem przewodnim bieżącego numeru „Biuletynu EBIB” jest pytanie o dobrostan bibliotek szkolnych. Nauczyciele bibliotekarze z wdzięcznością przyjęli zaproszenie do podzielenia się swoimi refleksjami na temat stanu funkcjonowania swoich placówek i wskazania możliwości jego poprawy. Właśnie kończy się rok szkolny, to dobry czas na podsumowania.

Bibliotek szkolnych jest w Polsce najwięcej, około 19 tysięcy. Można by rzec, że nie mieszczą się w ogólnokrajowej sieci bibliotecznej. Naprawdę jednak stanowią one integralną część szkoły, dlatego są włączone w strukturę resortu edukacji. To pierwszy problem natury prawnej, gdyż obowiązującą wykładnię czerpią zarówno z ustawy o bibliotekach, jak i z ustawy – prawo oświatowe oraz karty nauczyciela. Każdy wie, że tam, gdzie nie ma jednoznacznych uwarunkowań, lub wręcz dopuszcza się nawet wykluczające się zarządzenia, nie może być mowy o bezproblemowym funkcjonowaniu. Tam, gdzie prawo szkolne jest stanowione lokalnie przez wójta, burmistrza czy prezydenta miasta, a minister edukacji wcale się tym nie interesuje – rodzi się nowa, zróżnicowana rzeczywistość. To o niej zamierzamy opowiedzieć.

Zebrałyśmy artykuły przygotowane przez praktyków. Autorki dzielą się swoimi doświadczeniami z realizacji zadań biblioteki zarówno w warunkach małej wiejskiej szkoły, jak i placówki wielkomiejskiej. Zwracają uwagę na konieczność wyrównywania szans. W tym kontekście wielką przeszkodą jawi się brak standardów zatrudnienia nauczycieli bibliotekarzy. Tendencja do ograniczania etatów i przydzielania nauczycielom bibliotekarzom dodatkowych zadań czyni bibliotekę prawie niedostępną dla uczniów. Zamykana w nieprzewidywalnych porach biblioteka, zasypywana dotowanymi podręcznikami i przepełniona uczniami „na przechowanie”, przestaje być atrakcyjna dla czytelników. System Informacji Oświatowej, mimo wielu sugestii, nie rejestruje liczby zastępstw za nieobecnych nauczycieli zleczanych w czasie realizacji pensum bibliotecznego. Urzędnicy ministerstwa nie wykazują też zainteresowania stopniem komputeryzacji bibliotek szkolnych ani zapewnieniem w miarę stałego finansowania.

Poczucie marginalizowania roli biblioteki szkolnej w dbałości o jakość edukacji przewija się w większości wypowiedzi. Jednak większość nauczycieli bibliotekarzy nie pozostaje bierna. Wykorzystują oni swoją wiedzę i kompetencje, by zdiagnozować i wyjść naprzeciw oczekiwaniom czytelników: zainteresować uczniów, wesprzeć nauczycieli, rozwiązać wątpliwości rodziców. Mają swoją organizację branżową, Towarzystwo Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich (TNBSP), której celem jest dbałość o interesy czytelników i pracowników bibliotek. Członko-

wie towarzystwa wymieniają się doświadczeniami, organizują warsztaty, konferencje, spotkania, chętnie podejmują współpracę z polskimi i zagranicznymi organizacjami bibliotekarskimi.

W pierwszym artykule Renata Piotrowska pokazuje, jak dalece teoretyczna wizja biblioteki może się różnić od szkolnej rzeczywistości. Kolejne artykuły, Magdaleny Kubiak i Danuty Majkusiak, obrazują wymienione wcześniej niedomagania systemowe oraz pokazują bibliotekę szkolną, jaką mogłaby być (przestrzeń wolności), a jaką być nie powinna (światlica). Natomiast Danuta Brzezińska przedstawia przykłady realizacji celów TNBSP poprzez podejmowanie interwencji w kwestiach istotnych dla środowiska. Publikujemy również relację z organizacji konferencji jako jednej z form podnoszenia kwalifikacji zawodowych członków Oddziału TNBSP w Bielsku-Białej. Ostatni tekst to komunikat, w którym Barbara Langner zwraca uwagę na konieczność usprawnienia pracy nauczycieli bibliotekarzy poprzez przyspieszenie komputeryzacji bibliotek szkolnych.

Mamy nadzieję, że po tej lekturze Czytelnicy „Biuletynu EBIB” będą zainteresowani również działaniami innych oddziałów TNBSP.

Zapraszamy w „podróż sentymentalną” do bibliotek szkolnych.